

KINA

Statsform: Étpartisystem, som består af Kinas Kommunistiske Parti (KKP). Kommunistpartiet har ca. 80 millioner medlemmer.

Leder af kommunistpartiet er generalsekretær Xi Jinping, som samtidig er Kinas præsident. Den officielle magt i Kina ligger hos det kinesiske parlament – Den Nationale Folkekongres, som med ca. 3.000 medlemmer er landets lovgivende forsamling. Folkekongressen mødes én gang om året, og der er valg hvert 5. år. Den egentlig magt ligger dog hos Politbureauets Stående Udvalg, som har ni medlemmer. Under Den Nationale Folkekongres kommer Centralkomiteen med ca. 300 medlemmer fra partiet, regeringen og hæren. Derefter følger provins-, amts- og byniveauerne.

Folketal: Ca. 1,34 milliarder.

Sprog: Officielt har Kina syv hoveddialekter, hvoraf mandarin er det største og kantonesisk det næststørste, men der findes adskillige mindre dialekter.

Aldersfordeling: 0-14 år: 17,6%

15-64 år: 73,6%

65 år og derover: 8,9%

Etniske grupper: Han-kinesere: 91,5%. Zhuang, manchuer, hui, miao, uighurer, tujia, yi, mongol, tibetaner, buyi, dong, yao, koreaner, m.m. (56 i alt): 8,5%.

Gini-koefficient: 47 (2009). 16% lever under under fattigdomsgrænsen.

Religion: Officielt er Kina et ateistisk land, men flere og flere bliver religiøse. Man skønner at 20-30% betragter sig selv som religiøse. Største religioner er buddhisme og taoisme – tallet kendes ikke præcist. Kun få kristne og muslimer.

Velfærdsmodel: Den kinesiske model kan ikke entydigt kategoriseres som værende residual, selektiv eller universel.

I byerne er den primært baseret på fonde, som skal oprettes af de lokale regeringer, og hvor midlerne indbetales via arbejdspladserne – lidt a la arbejdsmarkedspensioner i Danmark. Disse pensioner er dog ikke altid dækkende, især ikke på landet, så kineserne er i høj grad afhængig af økonomisk støtte fra deres familie. Hvis man bor i byerne, kan man søge en slags kontanthjælp, men denne er ikke tilstrækkelig. Uddannelse er til dels finansieret af staten eller lokalregeringen.

**FOLKETAL: CA.
1,34 MIA.**

Sidse Rastrup Magnussen og Josefine Hjeje

Identitetsdannelse og socialisation i Kina

Dette kapitel handler om unges vilkår i et land i voldsom forandring, hvor mulighederne for individuel udfoldelse er underordnet hensyn til stat og familie.

På ”Hebei Eksperimentelle Mellemskole”, et gymnasium i den kinesiske Hebei-provins, dikteres de 7.000 elevers adfærd fra kl. 6 morgen til 22.30, hvor de skal sove. Når eleverne laver lektier (to timer sent om eftermiddagen afbrudt af spisning og derefter tre timer om aftenen), skal de også sidde i klasserne og må ikke tale sammen. Gruppearbejde findes ikke, men eleverne må dog under lektielæsningen gerne gå ud på gangen to og to og stå og hviske sammen om resultater. De er hele tiden overvåget af lærerne, som skiftes til at have aftenvagt ved lektielæsningen. Når eleverne ”slapper af” en time midt på dagen, skal de ligge i deres senge. Ingen tv, ingen musik, intet internet – og drenge og piger hver for sig, selvfølgelig! Eleverne har fri om søndagen fra kl. 12-18, hvor deres forældre må besøge dem.

Hverdagen på Hebei Eksperimentelle Mellemskole vidner om, hvor forskellige kinesiske unges vilkår kan være fra danske unges. Unge i Kina bevæger sig i en balancegang mellem på den ene side et stærkt

statsstyret samfund med en traditionel familiestruktur og på den anden side et land i rivende udvikling, fuld af impulser fra udlandet.

Gymnasieelever i Kina har en meget striks skolegang. Her handler det om at dygtiggøre sig fagligt og om at være den bedste, og fritid er der ikke meget af.

Staten styrer, hvilke informationer der skal være tilgængelige, hvordan debatten skal være i det offentlige rum, og hvad de unge skal lære. Familien bestemmer ofte over både valg og håndtering af de unges uddannelse, fritid og sociale liv.

Men på trods af kontrol fra både stat og familie spirer friheden – særligt gennem de sociale medier på internettet og i storbyer, hvor globaliseringen skaber en tæt kontakt med verden uden for Kina.

Ung i byen eller på landet – to forskellige verdener

Der er mange måder at være ung på i Kina. På grund af Kinas størrelse og de befolkningsmæssige forskelle er der stor variation i befolkningens levevis. Man kan derfor ikke tale om Kina på samme måde som man gør med et lille land som Danmark, men skal tænke på landet som bestående af meget forskellige regioner – som fx USA med dets stater eller Europa med dets mange lande.

De samfundsmæssige kendetegn kan, alt efter hvor man befinder sig i Kina, derfor karakteriseres som henholdsvis traditionelle, moderne og senmoderne.

Det traditionelle Kina finder man typisk på landet, hvor familierne arbejder i marken, vandbøfler og okser trækker ploven, og risen sættes ud ved håndkraft. Her er der lange udsigter til industrialisering, økonomisk vækst og dertilhørende højere levestandard og ændrede forbrugsmønstre.

Fuldstændig traditionelt kan man dog ikke kalde det. Mobiltelefoner, radio og fjernsyn forekommer i selv de mest øde egne. Det betyder, at der er adgang til information og viden, og med det får selv de mest traditionsstyrede samfund en erkendelse af, at der findes andre måder at leve på, hvilket giver incitament til adfærdændringer og udvikling.

Kina har i dag en befolkning på ca. 1,34 milliarder, hvoraf landbefolkningen udgør ca. 737 millioner.¹ Heraf er der mellem 150 og 200 migrantarbejdere, en såkaldt ”flydende arbejdsstyrke”, som drager ind til

byerne for at tjene penge, som de kan sende hjem til familien på landet. Denne udveksling mellem land og by medfører selvfølgelig også en stigende grad af udveksling af varer, tjenester og informationer. Derved rykker globaliseringen, som ellers primært kan ses i Kinas storbyer, også ud på landet.

Ca. 47% (612 mio.) af Kinas befolkning bor i byområder.² I de udviklede dele af landområderne og i de mindre byer kan man finde et moderne Kina, hvor mindre industrivirksomheder skaber økonomisk vækst, som skaber udvikling af infrastruktur og skoler, og som igen giver kineserne bedre muligheder for at uddanne sig og opnå større økonomisk frihed.

I byerne finder vi den type unge, som i forhold til levekår, livsform og livsstil ligner unge senmoderne danskere mest. Deres forældre tilhører typisk middelklassen og klassen over denne, de har mulighed for at gå i gode skoler, er omgivet af højteknologiske goder, har lettere adgang til information og lever i et byrum, der tilbyder dem samme oplevelsesmuligheder som i Danmark. Dvs. eksklusive shoppingcentre med internationale mærkevarer, fastfoodkæder, musiksteder, sportsfaciliteter m.m. De får impulser fra fx Vesten og Japan, fra de mange udenlandske turister og handelsfolk, der rejser til eller bor i byerne. De nyder derfor en langt større økonomisk frihed end de unge på landet, og de kan nyde godt af det, byen tilbyder.

Man kan derfor typisk finde den indrestyrede eller normstyrede (se kap. 1) del af den kinesiske befolkning i de områder,

¹ Jens-Peter Fage Madsen: ”Ansigt til ansigt med kineserne – Religion – Historie – Samfund”, Pantheon 2010, s. 17.

² CIA-factbook, <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ch.html>, 2010.

som karakteriseres som landbrugs- og industrisamfund, og de refleksive og fleksible udefra styrede individer i storbyerne.

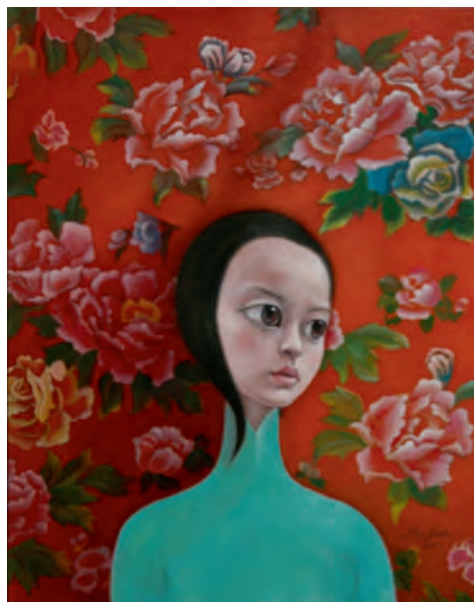
Når man vil undersøge, hvordan ungdommen socialiseres i Kina, er det derfor vigtigt at tage højde for de samfundsmæssige forhold og de forskelligartede levevilkår. Hvor bor de i Kina? Er der tale om unge fra byen eller landdistrikterne? Hvor og hvor længe har de gået i skole? Er de børn af byboere, bønder, migrantarbejdere, minoriteter eller af privilegerede medlemmer af Kinas kommunistiske Parti? Er der tale om piger eller drenge?

Det kinesiske samfund

Riget i midten

I flere tusind år var Kina et veludviklet civiliseret samfund, der i mange henseender var overlegen i forhold til resten af verden. Helt tilbage fra begyndelsen af vor tidsregning havde landet avancerede skatteopkrævningssystemer, som skabte grundlag for fordeling af ressourcerne og dermed økonomisk vækst. Der skete store opfindelser og teknologiske landvindinger, bl.a. standardiseringen af skrift, mål og vægt (Qin-dynastiet, 221-206), papiret (Vestlige Han-dynasti, 25-221) samt krudtet og kompas til sønavigation (Song-dynastiet, 960-1279).

Kina var et feudalt system styret af skiftende kejserdynastier – støttet af et stærkt militær og veluddannede embedsmænd. Men i det 18. og 19. århundrede, hvor Vesten tog et kvantespring i udvikling, sakkede Kina bagud. Storbritannien tvang i midten af 1800-tallet med militærmagt Kina til at åbne sine havne for europæisk handel, herunder med opium (heraf nav-

Individets identitet er et emne, som optager mange nutidige kinesiske kunstnere. Maleriet her viser en ung kvinde i traditionel kjole, på en baggrund af et traditionelt kinesisk blomstermønster. Motivet, derimod, er abstrakt og moderne. Fokus er på kvinden – hvem er hun? Hvad tænker hun på? Fra serien "Store øjne" af Peng Jian, 2004.

net "Opiumskrigen"). Ved samme lejlighed fik europæerne særlige rettigheder i Kina og kunne bl.a. ikke retsforfølges ved kinesiske domstole. Det var begyndelsen på det, som kineserne kalder "ydmygelsens århundrede", og var stærkt medvirkende til udviklingen af en kinesisk nationalisme og et had til europæerne, som kulminerede i den såkaldte Bokseropstand omkring 1900. Opstanden blev knust af en række internationale stormagter i fællesskab. Den historiske ydmygelse hjemsøger kinesisk mentalitet den dag i dag og er en vigtig drivkraft i Kinas bestræbelser på at blive en central aktør på den internationale scene.

Kejserherredømmet faldt i 1911, og derefter fulgte en periode med japansk invasion og efterfølgende besættelse af lan-

det (1931-1945) og en langvarig borgerkrig mellem Kinas nationalister og kommunister. Kinas Kommunistiske Parti vandt i 1949 og grundlagde her Folkerepublikken Kina.

Socialistisk statsstyring

Kinas første kommunistiske leder, Mao Zedong (1893-1976), ønskede at opbygge en socialistisk stat, og metoden dertil var en revolutionær mobilisering af bønderne. Kina skulle industrialiseres, og proletariatet (bønder og arbejdere) skulle kollektivt overtage produktionsmidlerne. Der blev blandt andet gennemført en stor jordreform, hvor jorden, der før havde tilhørt godsejere, nu blev omfordelt til bønderne. Maos forestilling om et socialistisk samfund var, at andelsvirksomheder og andre former for kollektive virksomheder (kooperativer) skulle være de velfærdsbærende elementer og virke som et socialt sikkerhedsnet.

Planøkonomien, som dikterede al produktion og handel, de store statsstyrede kollektiver og den statsregulerede fordeling af ressourcer blev kaldt for den "Den store

jernrisskål" (铁饭碗 Tiě fàn wǎn) og finansierede frem til 1980'erne både børnepasning, uddannelse, job-allokering, bolig, sundhedsvæsen og ældrepleje.

Ændringerne af det kinesiske samfund skete dog ikke uden omkostninger. "Det store spring fremad" (1958-1959), som skulle fremme industrien og den teknologiske udvikling, slog fejl og ledte i stedet til stor hungersnød, hvor ca. 30 millioner mennesker døde. Senere kom Kulturrevolutionen (1966-1976), som gik ud på at bekæmpe "de fire gamle": gammel kultur, gamle skikke, gamle vaner og gamle tanker for derigennem at bekæmpe borgerlig tankegang og udbrede socialisme. Man kan tale om kulturrevolutionen som en form for statsstyret aftraditionalisering og et forsøg på tvungen kulturel frisættelse (se kap. 1). Men fremgangsmåden var brutal, og resultatet var ikke individuel frisættelse i vestlig, senmoderne forstand. Skoler blev lukket ned, og de intellektuelle blev forfulgt og sendt på genopdragelse på landet.³ Maos idéer og tanker har dog stadig stor

³ For mere se fx: Mette Holm: "Kina – fra kejserdømme til kapitalisme", Frydenlund, 201, s. 66-71.

DET GLOBALISEREDE KINA

Kina har de sidste 20 år været kendt som "verdens fabriksland" og samhandelen mellem Kina og resten af verden er vokset hurtigt. Til forskel fra perioden 1949 til 1978 hvor Kinas økonomiske udenrigspolitik var importsubstitution, så befinder Kina sig nu i en gensidig afhængighed med resten af

verden. Så økonomisk set er Kina globaliseret. Man kan også se tendenserne i storbyerne på både social og kulturel globalisering, fx McDonaldisering og udveksling af uddannelseserfaringer. Det er sværere at se tendenser på politisk globalisering i forhold til demokrati og menneskerettigheder.

STORE FORTÆLLINGER I KINA

Jo mere man bevæger sig væk fra byerne ses det, at de store fortællinger (se kap. 1) lever i bedste velgående blandt befolkningen. Man ser formand Mao afbildet i private hjem, hængende i forruden på bilerne og på væggen i klasselokalerne. På landet bliver Mao stadig betragtet som en helt, der sikrede, at godsejerne fik frataget magten, og at bønderne fik tildelt land.

På Den Himmelske Freds plads i Beijing ved indgangen til Den Forbudte By hænger også et stort billede af Mao, men her er det regeringen, som tydeligvis holder live i den store fortælling om, at det er de traditionelle samfundsmæssige autoriteter, det kommunistiske parti og den kinesiske regering, som stadig regerer. Filosofen Konfucius' (ca. 551-479) lære er ligesom maosismen en af Kinas store fortællinger.

betydning for Kina. Kineserne selv siger om ham, at han var ”70/30”. Dermed mener de, at han gjorde 70% godt og 30% skidt.

Da formand Mao døde i 1976, skete der imidlertid et afgørende skift i kinesisk politik. Deng Xiaoping (1904-1997) blev Kinas nye leder. Han indledte en ny politik, som skulle åbne dørene til resten af verden⁴ og modernisere Kina inden for områderne landbrug, industri, militær samt videnskab og teknologi.⁵ Regeringen decentraliserede store dele af den økonomiske styring, så det, der før var planøkonomi, nu blev afløst af en mere markedsorienteret økonomi. Regeringen kaldte det for ”socialisme med kinesiske karakteristika”, som i realiteten betyder en fri markedsøkonomi, hvor et centraliseret kommunistisk politisk styre sætter rammerne.⁶ I starten af 1980'erne oprettedes særlige økonomiske

zoner med friere handelsregler, som både gav resultater i handelssamarbejdet med udlandet og på hjemmemarkedet, og siden fik de frie produktions-, handels- og virksomhedsregler lov til at sprede sig til resten af Kina.

Den kinesiske regering ønsker, at Kina – ”Riget i midten” – skal genvinde sin position som en af klodens førende civilisationer, og økonomisk set er de også ved at være der. Kinas BNP har gennem de sidste mange år haft en gennemsnitlig årlig vækst på ca. 10%, men bagsiden af væksten er, at der ud over de store forureningsproblemer lurer en stigende arbejdsløshed og voksende kriminalitet, samt en tiltagende uligevægt mellem by og land, og Vest- og Østkina.⁷

I takt med at staten mistede sine indtægter ved at privatisere de statslige virksomheder, mistede befolkningen også de kollektive velfærdsgoder – ”Den store jernrisskål”. Selv om der nu findes forskellige initiativer til et kinesisk velfærdssystem, så

4 Åben-dørs-politikken.

5 De fire moderniseringer.

6 Hatla Thelle, http://www.kritiskdebat.dk/articles.php?article_id=195, 2006.

7 CIA-factbook; Brødsgaard 1997, s. 9, <http://www.netpublikationer.dk/um/9118/html/chapter01.htm>.

ved den kinesiske ungdom, at dennes egen og familiens fremtid afhænger af, om de klarer sig godt i konkurrencen mod resten af landets mange unge.

De er sluppet for en del af statskontrollen. Staten dikterer ikke længere, hvilken uddannelse, de skal tage, og hvor og hvad de skal arbejde med. Til gengæld for denne frihed har de unge så ingen sikkerhed for, om de overhovedet kan få en uddannelse og et arbejde og derigennem støtte deres familie økonomisk.

Familiearenaen

I Kina har man traditionelt familiealtre, hvor man tænder lys for sine forfædre og stiller skåle med mad og fine blomster.

Denne tradition ses nu primært på landet, men fortæller lidt om familiens store betydning for det kinesiske samfund.

Det er familien, kollektivet, der er kernen i det kinesiske samfund, ikke individet. Det er ofte i familien, at de store beslutninger i livet bliver truffet – hvilken uddannelse skal man tage, hvilket job skal man søge – og nogle gange også, hvilken partner det er bedst, at man vælger.

STATSSTYRING, DEMOKRATI OG MAGTFORDELING I KINA

Kinesisk politik har ideologiske rødder i den marxistiske samfundsanalyse, der kritiserede de klasseforskelle, som bl.a. kapitalismen førte med sig. Den kinesiske regering, med formand Mao Zedong i spidsen, har gentagne gange mobiliseret massebevægelser og stået bag ofte blodige konfrontationer mellem forskellige samfundsgrupper i forsøget på at gennemføre en gennemgribende kommunistisk revolution. Med denne historiske baggrund arbejder Kinas Kommunistiske Parti (KKP) og den kinesiske regering på at holde ethvert tilløb til modstand mod det kommunistiske styres magtmonopol i ave. Til gengæld er styret også velvidende om, at social og politisk uro kan undgås, hvis befolkningen holdes fri fra frygt, sult og arbejdsløshed. Den kinesiske økonomi tilrettelægges derfor således, at der også investeres i at udvikle de fattige områder og derved udviske alt

for store sociale forskelle. Et af argumenterne for, at de vil fastholde étpartisystemet og ikke indføre et pluralistisk demokrati er netop, at den stramme kontrol og det totalitære styre er med til at sikre stabilitet og øget velfærd for hele befolkningen. Så når de kinesiske ledere taler om mere demokrati, er det ikke et demokrati, som vi kender det fra Danmark med parlamentarisme, flere repræsentative partier og frie valg for hele befolkningen. Det er et demokrati, som er afgrænset til de ca. 80 millioner medlemmer af KKP. Partiet har via sit magtmonopol indflydelse på domstolene og militæret, og magten er således ikke adskilt mellem den lovgivende, den udøvende og den dømmende gren. Eksempelvis er der ytringsfrihed ifølge loven, men samtidig har parti og regering al magt til at slå ned på og fængsle dem, der siger noget, som regeringen ikke vil høre på.

KONFUCIANISMENS BETYDNING

Trods de store sociale forskelle i befolkningen har kineserne nogle generelle kulturelle træk, som udgøres af deres stærke bånd til familien og til gruppen. Vigtigheden af familien og fællesskabet bliver primært opretholdt af konfucianismen og af et kollektivistisk livssyn, ofte bakket op af det kommunistiske parti.

I Kinas 4.000 år lange historie har den kinesiske kultur de sidste 2500 år været præget af konfucianisme. Det kan diskuteres i hvor høj grad konfucianisme stadig eksisterer i sin oprindelige form, men der er ingen tvivl om, at dele af den stadig har betydning for kinesisk kultur og samfund. Mao Zedong tog dog afstand fra det traditionelle kinesiske samfund og hermed til Konfucius, men i dag refererer politikere ofte til Konfucius' lære.

Konfucianisme udstikker retningslinjer for, hvad der er korrekt social og moralsk opførsel. Den lægger stor vægt på menneskelige relationer, sociale strukturer, en dydig opførsel og høj arbejdsmoral. Særligt vigtigt i konfucianismen er den gensidige forpligtigelse og respekt mellem den socialt højerestående og den laverestående. Dette skaber en hierarkisk struktur kaldet de fem forhold. I denne struktur har den højerestående (hersker, fader, mand, ældre broder og ven) en forpligtigelse til at tage sig af den laverestående (undersåt, søn, hustru, yngre broder og ven). Den laverestående

skal til gengæld vise respekt for den højerestående. I de fem forhold bliver sønlig kærlighed (vigtigheden af familie) og loyalitet samt respekt for ældre og det mandlige køn fremhævet.

Harmoni er essentiel i konfucianismen. Den bliver også opretholdt gennem de fem forhold og ved pligten til at kultivere sig (uddanne sig). Ud over at være en vigtig del af konfucianismen er respekt og harmoni også vigtige elementer i såvel den traditionelle folkelige religion taoismen som i buddhismen.

Hierarki og autoritetstro har rødder i konfucianismen, men er også holdt i live af den kinesiske regering. Tilstedeværelsen af hierarki kan være en hindring i situationer, hvor der kræves, at personer med forskellig status og alder skal samarbejde. Fx må man som skoleelev i Kina ikke sætte spørgsmålstejn ved, om det éns lærer siger, er sandt eller ej.

Konfucius var en politisk teoretiker og lærer, der menes at have levet fra 550-479 f.v.t. Konfucianismen udsprang af hans lære, og er en slags social og politisk filosofi. Konfucianismen blev brugt som en teoretisk rettesnor for regeringen og som vejledning i socialt opførsel, herunder relationer mellem mennesker. Konfucianismen har ændret form gennem årene og er blevet blandet med buddhisme og taoisme. Det er kun diskuteret, hvor meget den er til stede i det kinesiske samfund, men det er sikkert, at den stadig spiller en vigtig rolle i for eksempel relationen mellem mennesker.

Én blandt utallige propagandaplakater for ét-barns-politikken. Her en stærk kvinde med kun ét barn. De er glade, og bygningerne bag dem signalerer fremgang og velstand. Kun ét barn er til glæde for familien og til gavn for samfundet, lader den forstå. Propagandaplakater bliver den dag i dag brugt til at formidle statens budskaber til folket.

Kina er i lighed med andre sydøstasiatiske lande kollektivistisk. Kollektivismen findes både i det private og i det offentlige liv. I privatlivet består kollektivet typisk af familien, mens den uden for privatlivet består af klassekammerater, kolleger, m.m. Det kollektivistiske grundsyn betyder, at kineserne sætter deres tætteste gruppes (familiens) interesser over egne interesser, fornøjelse og følelser. De er kun orienteret mod selvet, når det kommer til kultiveringen af dem selv – dvs. deres uddannelse. Personlig motivation udspringer også af gruppen: Handlinger måles ved, om de er til gavn for gruppen. Til gengæld kan man så selv regne med gruppens hjælp, når man

har brug for den. Kinesere føler generelt en større moralsk forpligtigelse over for medlemmer af deres tætte kreds og er derfor mindre interesserede i de folk, som er i deres periferi.

Men selv om kollektivismen er stærk i Kina, så er der også tegn på en spirende individualisme, særligt i storbyerne langs Kinas østkyst og i den sydlige Kantonprovins. Derudover viser studier, at kinesiske individer bliver mere individualistiske, når de er væk fra deres kollektive kontekst. Dette er for eksempel tilfældet med de kinesere, der flytter væk fra deres familier og ind til storbyerne for at finde arbejde eller tage en uddannelse.

174 KINA

Ung i en storfamilie

Den primære socialisering sker i familien. Ikke i kernefamilien, som vi kender fra vesten, men i storfamilien. Den nærmeste familie strækker sig gerne til både bedste-forældre og tanter og onkler, og ofte kalder kusiner og fætre hinanden for søstre og brødre. Familienmedlemmerne rådfører sig med hinanden, og det er som regel de ældste, der bestemmer mest.

Ét-barns-politikken, hvis formål det er at bremse befolkningsvæksten, har dog ændret familiemønstret i Kina markant. Siden ét-barns-kampagnen for alvor

begyndte i 1979, har alle byboere kun måttet få ét barn. Det har betydet, at kinesere i flere generationer ikke har haft søskende, tanter og onkler. Der er i 00'erne dog sket en opblødning, så hvis man er to enebørn, der danner par, må man få to børn sammen. På landet og blandt etniske minoriteter har det altid været tilladt at få to børn. Man taler om, at ét-barns-politikken har været medvirkende til, at de unge kinesere er blevet mere individualistiske – og derved bryder med den kollektivistiske arv. Kinas enebørn – ”de små kejsere” – har fordelene ved at have hele familiens ressourcer til

SOCIALE OG POLITISKE SPÆNDINGER

I det øde nordlige og vestlige Kina er folk generelt meget fattige, mens de i de tæt bebyggede områder langs kysterne er mere velhavende. Ca. 200 millioner kinesere lever stadig under fattigdomsgrænsen, men antallet er nedbragt fra 60% af befolkningen i 1990 til 16% i 2009.¹

I Kina finder man også en stor middelklasse, som uddannelses- og indkomstmæssigt er på niveau med gennemsnittet i Europa og tæller 150-200 millioner. Denne store middelklasse har ressourcerne til at kunne lægge pres på regeringen. Man kan undre sig over, hvorfor den ikke kræver demokrati og menneskerettigheder? Et svar kan være, at de velstillede kinesere så at sige har indgået en uskreven aftale med regeringen om at acceptere regeringens beslutninger for til gengæld at opnå en højere velstand og levestandard.²

Har middelklassen en stærk interesse i, at der bliver indført demokrati i Kina? Et

egentligt folkestyre vil give magten til de 737 millioner kinesiske bønder. Det vil måske føre til omfordeling af ressourcerne og udvikling af velfærdsinstitutioner som skole- og sundhedsvæsen, men det ville sandsynligvis være middelklassen, som kom til at betale via deres skatter. En afgørende del af den kinesiske befolkning er således tilfredse med det nuværende system, så længe der er velstand, men der er også en del, som lider under den begrænsede personlige frihed. Selvom Kinas ungdom måske kan føle en usikkerhed ved den hårde konkurrence om den gode uddannelse og de gode jobs, så kan de være sikre på én ting. Den kinesiske regering og KKP vil fortsat have stor indflydelse på deres liv og fremtidsmuligheder.

Noter:

1. World Bank, <http://hdrstats.undp.org/en/indicators/38906.html>.
2. Flemming Ytzen: ”Supermagten Kina – Mirakel eller mareridt”, Politikens forlag, 2008 s. 274.

rådighed under opvæksten. Til gengæld har enebørnene som voksne ingen søskende at dele omsorgen, ansvaret – og de økonomiske byrder – med, når de skal tage sig af forældre, der ikke længere kan klare sig selv.

Ligesom det i Kina er familien, der er ansvarlig for børnenes opdragelse og uddannelse, er det børnene, der har ansvaret for forældrenes underhold i deres alderdom, således som det var tilfældet i Danmark frem til for 100 år siden. Man prøvede ganske vist under Mao Zedong at indføre pension og gratis lægehjælp, men da disse garantier i dag ikke gælder alle, er man stadig afhængig af de voksne børns økonomiske støtte. Disse gensidige forpligtelser er endog nedskrevet i forfatningen.⁸

Ung på landet

Livet i Kinas landområder kan karakteriseres som alt andet end senmoderne. Der er hverken tale om ”en tvivl om alt” eller en opfattelse af, at alt er ”lige gyldigt”.⁹ Her handler det om overlevelse. Der skal tag over hovedet, mad på bordet og penge til lægehjælp, og man skal selv gøre en indsats for at få råd til disse fornødenheder, for der er intet socialt sikkerhedsnet, som kan komme én til undsætning. Individet er derfor stærkt afhængig, af den nærmeste familie.

Mange rejser fra landområderne ind til byen i håb om at kunne tjene penge, som

8 Constitution of the People's Republic of China, Article 49: "Parents have the duty to rear and educate their minor children, and children who have come of age have the duty to support and assist their parents".

9 Se kapitel 1, s. 12 om karakteristikken af det senmoderne samfund.

de kan sende hjem til familien. Det er dog ikke sikkert, at de kan få opholdstilladelse – og derved lov til at bosætte sig og registrere sig – og så frafalder en række rettigheder, såsom gratis skolegang det nye sted. Børnene bliver ofte tilbage på landet, hvor bedsteforældrene tager sig af dem og derved bliver ansvarlige for den primære socialisering. Boligmangelen gør også, at flere generationer bor under samme tag, så det er ikke ualmindeligt, at børn har flere voksne omkring sig, hvilket betyder flere rollemodeller at tage ved lære af – og til at fastholde børn og unge på landet i et traditionelt, kollektivistisk livsmønster.

Kærlighed og kvindesyn

Mange unge bor hjemme hos deres forældre, til de bliver gift. Det er ofte af økonomiske hensyn, da boliger er dyre, og for at forældrene kan tage sig af alt det praktiske, så de unge kan bruge deres energi på at studere. Endvidere ser man helst ikke, at kærester flytter sammen – eller i det hele taget har sex sammen – før de er gift. Det er dog ikke altid, at de unge retter sig efter forskrifterne.

Nogle vælger deres ægtefælle ud fra traditionelle eller materielle overvejelser, andre af kærlighed. På baggrund af den mangel på kvinder, som er et produkt af ét-barns-politikken, forekommer også kidnapning og handel med kvinder, men disse forbrydelser optræder ikke i statistikkerne, da emnet er for tabubelagt.¹⁰ Traditionelt set har der altid været pengetransaktioner

10 I fattige landområder kan der også forekomme drab på nyfødte piger for at ”give plads” til drenge, som vurderes som mere værdifulde for familien.

involveret, i form af brudepris/medgift, så ”næsten halvdelen af en gruppe kvindelige forbrydere, involveret i handel med kvinder i 1985, hævdede, at de ikke vidste, at det var ulovligt”.¹¹

I 1950 indførte Mao Zedong Kinas første ægteskabslov. Mao ville gerne have, at kvinderne blev en aktiv del af arbejdsstyrken. Det krævede bedre rettigheder for kvinder, og det krævede også et opgør med det traditionelle konfucianske kvindesyn, som anså kvinden for at være mindre værd end manden. For at bryde med denne forestilling sagde Mao blandt andet: ”Kvinder bærer halvdelen af himlen.” Under Mao (1949-1976) og Deng (1978-1992) blev der også produceret propagandamateriale, som skulle forhindre vold mod kvinder og vise, at kvinder kunne arbejde som mænd.

Imidlertid er der ligesom i resten af verden stadig ikke en reel ligestilling mellem kønnene. Kinas kvinder har ifølge loven de samme rettigheder som mænd, men i mange tilfælde, især i landområderne, bliver lovene om kvinders rettigheder ignoreret, og stadig ses mange tilfælde af tvangs-aborter og tvangssterilisering, mord på nyfødte pigebørn, trafficking og andre brud på menneskerettighederne.

I mange områder af Kina er det således stadigvæk bedst at blive født, eller rettere sagt undfanget, med et y-kromosom.

Homoseksualitet har indtil 1997 været forbudt og kunne føre til fængselsstraf, og indtil 2001 var det på listen over sindsforstyrrelser. I dag er der i de store byer flere klubber og magasiner for homoseksuelle, men homoseksualitet er stadig et tabu for

¹¹ Hatla Telle: ”Kina mellem før og nu” (Tiderne skifter, 1998) s. 66.

mange kinesere og anses officielt for unormalt.¹² Mange homoseksuelle vælger derfor stadig at holde deres seksualitet for sig selv.

Men alt i alt er der heldigvis flere tendenser til, at Kina er blevet mere frit, også hvad seksualiteten angår, og på kinesiske hjemmesider kan man trods censur finde både mode, kunst og litteratur, som både er udfordrende og frigørende.¹³

Statsstyrede traditioner

I Kina er befolkningen udsat for en form for statsstyret forbud mod visse traditioner; man kan derfor som nævnt sige, at Kina på nogle områder har en form for statsstyret aftraditionalisering. Under Mao Zedong forbød man mange af de traditioner, der knytter sig til områder som religion og kærlighed. Kys, kram og sex var kun tilladt i sammenhæng med avl af børn – ellers var det spild af energi. Kræfterne skulle bruge i produktionskollektivet. Det traditionelle bryllup blev reduceret til en underskrift fra regeringen, der betød, at parret nu havde tilladelse til at få børn. Brudekjoler og store festbanketter var forbudt. I dag kan man frit vælge mellem traditioner, når det kommer til bryllupper – man kan vælge et vestligt bryllup, et traditionelt kinesisk bryllup eller et minimalistisk rådhusbryllup.

¹² Tom Mountford: ”China: The Legal Position and Status of Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender People in the People’s Republic of China” 3-24/10. Se: <http://www.iglhrc.org/cgi-bin/iowa/article/takeaction/resourcecenter/1107.html>.

¹³ Se eksempelvis ”Boys Love in China”, <http://chinayouthology.com/blog/>.

Uddannelsesarenaen

Kina har en lang tradition for højere uddannelse, og størstedelen af uddannelsesinstitutionerne har altid været kontrolleret af staten. Uddannelse har gennem historien været et instrument til at virkeliggøre politiske agendaer. Dette kan man også se på læseplanerne, som traditionelt har været bestemt fra centralt hold og præget af den politiske situation. Nye fag er med inspiration fra udlandet blevet inkorporeret for at støtte den politiske situation og for at modernisere Kina, så landet kan holde trit med udlandet og styrke den økonomiske udvikling. Skoler har også fået større indflydelse på læseplanerne. Dog bliver studerende stadig eksamineret i Maos tanker og Dengs teorier.

Konfucianismen influerer både på læseplanerne og på undervisningsstilen, som er meget lærercentreret og autoritær. Eleverne bliver ikke opmuntret til at tænke selvstændigt og kreativt, men skal fokusere på eksamener, og de får ikke lov til at følge deres læselyst eller nysgerrighed.

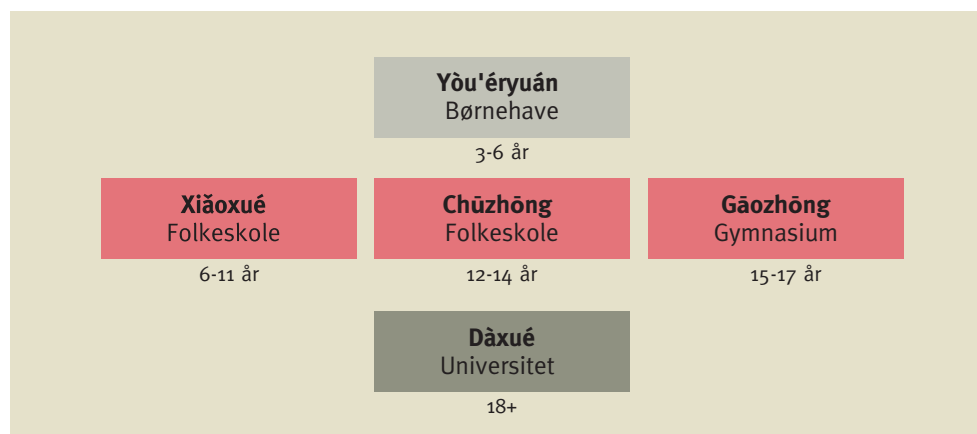
Regeringen ønsker at modernisere det kinesiske uddannelsessystem, da de ser problemer i de nuværende læseplaner, og da kinesiske studerende mangler praktisk træning, selvstændighed og innovative kompetencer.

Uddannelsessystemet

Med 1,3 milliarder mennesker er konkurrencen om de gode job yderst hård. Det kræver både en enorm indsats fra de unge og økonomisk opbakning fra deres familie at gennemføre et studium med godt resultat. Staten er meget opmærksom på, at Kina skal være konkurrencedygtigt, og at god uddannelse her er vigtigt, men de har stadig et meget traditionsbundet skolesystem og investerer ikke nok i uddannelse. Til sammenligning investerede Kina i 2008 3,5% af BNP, hvor Danmark investerede 7,8%.¹⁴

¹⁴ I 2012 regner man med, at Kinas investering kommer op på 4%. Economic policy reforms 2011: Going for Growth, OECD 2011, <http://www.oecd.org/dataoecd/15/52/47469133.pdf> og <http://data.worldbank.org/indicator/se.xpd.totl.gd.zs>.

Figur 1 Det kinesiske uddannelsessystem

DISKURSER I KINESISK UDDANNELSESPOLITIK

	Problemfortælling	Løsningsfortælling	Centrale fag
Den autoritære præstationsdiskurs	Familiens og statens værdighed og fremtid er afhængig af de unges karriere.	Børn og unge skal være hårdtarbejdende, ambitiøse og autoritetstro.	Udenadslære i fag med målbare resultater, fx i form af karakterer og i PISA-test.
Diskursen om forbedring af befolkningens kvalitet	Kina er fanget i rolle som ”verdens fabrikshal”, der udfører lavt betalt manuelt arbejde for andre.	Unge skal lære selvstændighed, kritisk stillingtagen og kreative kompetencer – ”kreative borgere i stedet for testmaskiner”.	Mere innovative undervisningsmetoder. Mere praktisk træning.
Diskursen om social lighed og sammenhængskraft	Der er store regionale, sociale og udviklingsmæssige forskelle i Kina – især mellem land og by. Forskellene skaber utilfredshed og social uro.	Uddannelse skal udligne forskellene på land og by og sikre følelsen af samhørighed og loyalitet over for statsmagten.	Undervisning i Mao Zedongs tanker og Deng Xiaopings teori.

Se fx: Nina Trige Andersen: ”Når Kina scorer lavere i PISA, er vi på rette vej”, <http://www.information.dk>.

I Kina har man som i Danmark ni års obligatorisk skolegang,¹⁵ derefter kan man vælge at gå videre på gymnasiet og så universitetet. Til trods for, at der er obligato-

risk skolegang, er der stadig 7,8% af kinesere over 15 år, som er analfabeter.¹⁶

Det er gratis at gå i folkeskole og på gymnasiet, men man skal selv betale for skoleuniformer og bøger. Konkurrencen i gymnasiet er stor. Kun lidt over halvdelen

¹⁵ Loven om ni års obligatorisk skolegang blev indført i 1950 og igen i 1986.

¹⁶ CIA, factbook, tal fra 2008.

UDDANNELSE GENNEM HISTORIEN

Det kinesiske uddannelsessystem har gennem flere hundrede år bygget på de konfucianske værker, som i Han-dynastiet (206-221 f.v.t.) lagde grunden til uddannelse af lærere og embedsmænd. Det var i princippet muligt for alle at tage en uddannelse, hvis man vel at mærke var en mand, men det var langt fra alle, der havde råd. Først i begyndelsen af 1900-tallet begyndte en modernisering af det kinesiske uddannelsessystem, inspireret af Japan og Vesten. Fra at være forbeholdt eliten i samfundet, skulle uddannelse være tilgængelig for den bredere befolkning.

Under Mao Zedongs lederskab (1949-1976) gennemgik uddannelsessystemet en turbulent tid. og under Kulturrevolutionen (1966-1976) gik udviklingen mere eller mindre i stå. Universiteterne lukkede, lærere blev forfulgt, og de studerende blev sendt ud på landet, da man var bange for intellektuelt – og kritisk – tænkende mennesker. I stedet for bøgerne så man bønderne som livets sande lærermestre.

Under Mao var det yderligere staten, der primært bestemte, hvilken uddannelse, man skulle tage, og hvilket job man skulle bestride. Da Deng Xiaoping kom til magten i slutningen af 1970'erne, kom der igen fokus på uddannelse. Gennem uddannelse skulle landet moderniseres og fattigdommen nedbringes. I 1980'erne begyndte Deng "Projekt 211", som gik ud på at etablere 100 eliteuniversiteter inden det 21. århundrede. Disse skoler har dygtigere elever, flere penge, mere kvalificerede lærere, mere moderne læseplaner, m.m. Dengs efterfølger Jiang Zemin (1926-) fortsatte Dengs fokus på uddannelse med sit slogan: "Videnskab og uddannelse giver nationen nyt liv" (科教兴国 Kējiaoxīngguó). Ligeledes gør Kinas nuværende leder Hu Jintao (1942-) det i dag ved at arbejde for en bedre statsstøtte til uddannelse og ved at forbedre uddannelsen i de mindre udviklede områder i Kina.

Se fx China Education and Research Network (Cernet): "Project 211: A Brief Introduction(II) The Overall Goals and Missions of Project 211," <http://www.edu.cn/20010101/21852.shtml>.

af gymnasieeleverne består eksamenen. De gymnasieelever, der består denne "nationale højere eksamen" (高考 gāokǎo), får mulighed for gratis at læse videre på universitetet, men resten skal selv betale, hvis de ønsker at få en videregående uddannelse. Ordet "universitet" dækker over mange former for videregående uddannelser. Der er både universiteter for forskning, postvæsen, dans, m.m. Ofte går man kun på universitetet i tre-fire år.

Prisen for en uddannelse

Uddannelse er i Kina uhyre vigtigt såvel for staten som for familien. Familien investerer både tid og penge i deres barns uddannelse, og hvis barnet ikke får en friplads på en god videregående uddannelse, bliver det en dyr affære. Skal man selv betale for et semester på et eliteuniversitet, kan det let koste 10.000 RMB – et beløb, som er meget højere end den gennemsnitlige årlige indkomst i Kina. Mange vælger også at sende

deres børn til udlandet for at læse. I Danmark havde vi i 2009 983 kinesiske studerende.¹⁷

Staten betaler kun for en del af uddannelsen, resten skal finansieres af de lavere administrative enheder i Kina. Det betyder, at i de fattigste områder i Kina har man kun råd til at give støtte til få unge til en ringere uddannelse, og dette forøger de økonomiske og sociale skel mellem kineserne. Nogle unge prøver at bryde dette mønster ved at få så gode karakterer, at de kan få mulighed for at få statsstøtte til at komme ind til storbyerne og læse.

En markant forskel på det at uddanne sig i Kina i forhold til i Danmark er, at man i Kina lægger mere vægt på indsats end evne. Det bunder i konfucianismen, som sætter indsats og hårdt arbejde højere end evner. I Danmark læner vi os mere op ad den græske filosof Sokrates, for hvem evner vægtes højest. For en kinesisk gymnasieelev betyder dette, at hvis man bare arbejder hårdt nok, så kan alt lykkes, hvor en dansker måske vil sige "Jeg er god til tal, men ikke til sprog." Derfor har de unge kinesere ikke nogen steder, hvor de kan til-lade sig at være svage, de skal kunne klare alt ved at være flittige.

Det sidste år i gymnasiet er det hårdeste, og tiden op til eksamen bliver kaldt "sorte juli". Det er her eleverne skal have et godt gennemsnit for at bestå gāokāo.

Mange står op ved 5-6-tiden hver dag og læser lektier, før de møder i skole kl. 8.00. Når skoledagen så er forbi kl. 16.00,

¹⁷ Markedsføringsrapport om Kina 2010, <http://www.iu.dk/markedsfoering/markedsovervaagning/markedsfoeringsrapporter/markedsfoeringsrapport-om-kina-2009-1>, 17/8-2009.

"De har forventninger til mig. Mine forældre vil have mig til Shanghai. Fordi jeg kommer fra landet, ønsker de at jeg udvikler min horisont, og får et bedre overblik over verden og over mit liv."

Sun Jin, 3.g. Kilde: http://news.xinhuanet.com/english2010/video/2011-06/07/c_13915049.htm.

modtager de ekstraundervisning af privatlærer/tutor, og bagefter læser de selv videre til midnat eller længere.

Netop fordi de bruger så meget tid på studier, har de ikke tid til de sociale relationer og til praktiske gøremål, og derfor får de ikke udviklet deres kommunikative, sociale og praktiske færdigheder. Kinesiske unge virker da også sent modne i forhold til unge i vesten, og dette er et problem, når de begynder på arbejdsmarkedet.

Der er således ikke plads til venner, kærester eller fritidsaktiviteter i unge kineseres hverdag. Mange går psykisk ned på det store pres, og selvmordsraten blandt unge er særligt højt i Kina. Får de ikke et godt gennemsnit, som sikrer dem et stipendium, skal deres forældre betale for hele deres videre skolegang; og kan foræl-

"Jeg har ikke den bedste familiebaggrund. Derfor ønsker jeg at klare mig godt til eksamen i første forsøg. Så vil jeg kunne komme på et godt universitet og få et godt job i fremtiden, så jeg kan hjælpe min familie."

Sun Jin, 3.g. Kilde: http://news.xinhuanet.com/english2010/video/2011-06/07/c_13915049.htm.

Foto: Sidsel R. Magnussen.

Pigen er elev på en NGO-skole ved Beijing, der hjælper unge kvinder fra landet til en uddannelse.

drene ikke dét, kan deres børn ikke få en god uddannelse og et godt betalt arbejde – og dermed penge til at forsørge deres forældre, når de bliver pensionister.

Fritidsarenaen

Der findes ikke noget ord på kinesisk, som betyder ”fritid”. Man kan tale om ”at have fri” eller ”at have fritidsinteresser”, men ordet ”fritid”, som vi kender det, eksisterer ikke. Der er da reelt heller ikke meget fritid i Kina, særligt ikke for gymnasieelever.

Dog har de kinesiske skoler hele vejen fra folkeskole og op gennem universitetet idræt på skoleskemaet – hver dag. Det betyder, at unge, på trods af manglende fritid, har rig mulighed for at dyrke sport i skoletiden.

I hjemmet tager forældrene sig ofte af alt det praktiske. De fleste unge har derfor ikke huslige pligter, men kan bruge al deres tid på skolearbejdet. Dette fylder til gengæld så meget, at de unge sjældent har noget fritid, og ofte bliver den sparsomme tid, de har til overs, administreret af deres forældre og brugt på deres uddannelse. De går i sommerskole, modtager privat lektiehjælp, m.m. Dette går godt i spænd med de konfucianske principper om, at man gennem livet skal ”kultivere selvet” både moralsk og intellektuelt. Gennem dette kan man skabe harmoni i familien, ro og orden i staten samt fred i verden.

Fritiden under kontrol

Under Mao Zedong tilhørte de fleste i befolkningen en arbejdsenhed eller en naboenhed. Tilhørsforhold til disse enheder skabte en større politisk autoritet over individets liv og færden og begrænsede dermed muligheden for personlig autonomi. Individets virke blev kontrolleret både af naboer og arbejdsgivere, og sidstnævnte havde også en del kontrol med de ansattes fritid, idet de fx kunne indkalde dem til propagandamøder uden for arbejdstid. Fritiden inden for familien blev endvidere skåret ned, da størstedelen af kvinderne nu også måtte i arbejde. Politikken var, at fritid var hviletid, hvor man

”Mennesker er af naturen ens, kun uddannelse gør dem forskellige.”

”性相近也，习相远也” Xìng xiāng jìn yě, xí xiāng yuǎn yě.

Konfucius

skulle lade op til at arbejde. Fritiden skulle være gruppeorienteret for at understøtte den kollektive ånd og skulle ikke anvendes på personlig nydelse. Fritiden var således i denne periode ikke personlig, den var statslig.¹⁸

Under Deng voksede muligheden for personlig autonomi. I byerne blev indbyggerne flyttet fra arbejdsenhederne til større fælles boligkomplekser. De nye store boligbyggerier skabte rammerne for et nyt liv – et privatliv med mindre kontrol fra statens og naboernes side. Endvidere blev en del af arbejdspladserne flyttet uden for bykernen, pga. den forurening, de skabte. Folk skulle nu pendle frem og tilbage både til arbejdspladsen og til de nye forlystelser og handelscentre, som skød op i byerne.

Efter 1980 kom en afpolitisering af arbejdspladsen og en deregulering af det økonomiske liv, som bevirkede, at der var færre timer til politiske studier på arbejdspladsen, og at der dermed var mere privat tid – eller med andre ord mindre reguleret fritid end før. De nye fristeder var fx billardsteder, barer og skønhedssaloner, som gav folk en mulighed for både tid sammen og alene. Fritidsinteresserne tog til i antal, både mht. nye, vestligt inspirerede, og de gamle, som havde været forbudt under Mao, fx at holde fugle. Bykulturen var nu blevet for mangfoldig til, at alle handlinger kunne kontrolleres af staten eller underlægges censur. Endvidere medførte moderne hjælpemidler i husarbejdet samt

18 Deborah S. Davis, Richard Kraus, Barry Naughton og Elisabeth J. Perry (red.): "Urban spaces in contemporary China – the potential for autonomy and community in post-Mao China", (Woodrow Wilson Center Press and Cambridge University Press, 1995), s. 3, s. 75, s. 76, s. 152-156.

nedsikring af arbejdstid at der var mere fritid for den enkelte familie.

I midten af 1980'erne skete endnu en opblødning af censuren i det offentlige rum. Fx blev nogle af de religiøse samlingssteder, der under Mao var blevet inddraget til andet formål, givet tilbage til de troende. Folk kunne nu også mere frit benytte sig af parker og stræder. Overordnet medførte ændringerne af byrummet og omfanget af kontrollen med byboerne en ændret livsstil, og på nogle områder nye muligheder for personlig udfoldelse.¹⁹

I dag kan de unge kinesere fra middelklassen og fra velhavende familier i storbyer nu bruge deres fritid på at shoppe, gå i byen, til koncerter, spille musik, rejse, surfe på nettet eller på at hænge ud med deres venner på fx McDonalds-restauranter. De unge har mulighed for at dyrke deres personlige interesser, og de har samtidig den økonomi, der skal til. Man siger, at generationerne efter, at ét-barns-politikken blev indført, nyder godt af "seks lommer" – deres forældres og bedsteforældres. Det betyder, at de nu har råd til både luksusvarer og til at få en individuel stil. Post-80'ergenerationen bliver derfor på den ene side kaldt forkælet, selvoptaget, egoistisk og rebelsk af den kinesiske regering, men de har på den anden side overskud til frivilligt arbejde. De har fx hjulpet til både under OL i 2008 og med redningsarbejde ved jordskælvsulykker. De unge er også meget mere bevidste om verden uden for Kina end den ældre generation, de er samtidig meget stolte over Kina, og så viser de stor

19 Michael Dutton: "Street-life China" (Cambridge University Press, 1998) s. 2-3, s. 111-112, s. 149-172 og s. 224-225.

Foto: Polfoto.

interesse og bekymring for miljøet og den globale opvarmning. De balancerer mellem fortidens kollektivistiske traditioner og nutidens globale påvirkning og voksende individualisme.

På landet ser det anderledes ud; her er der som nævnt ikke de samme muligheder som i byen, og familierne er tit fattige. Her går man ofte sine forældre til hånd, og i minoritetsområder, som fx Indre Mongoliet eller Xinjiang-provinsen, er det ikke unormalt, at børnene (særligt pigerne) ikke går i skole, men i stedet arbejder med fx at drive får, eller som på billedet her, som barber.

Frihed på nettet

Selv om der er mindre kontrol med befolkningens fritid nu, er der stadig en meget stærk statsstyret kontrol med medierne – både tv, radio og internet.

Mange unge bruger flittigt internettet. Har de ikke selv en computer eller en internetforbindelse, går de på en af Kinas mange internetcaféer. Men det er ikke al information, der er tilgængelig. Kinas regering ønsker at kontrollere informationsstrømmen og blokerer for den information, som de finder skadelig for staten og for befolkningen. Regeringen kan dog ikke blokere alt, da de skal holde informationsluserne så tilpas åbne, at befolkningens efterspørgsel på viden bliver tilfredsstillet, og så det ikke går ud over handelssamarbejdet med udlandet og dermed også Kinas økonomi og landets videre udvikling.

Kinas største gruppe af internetbrugere er unge i gymnasiealderen, men igen spiller forskelle mellem by og land en rolle. De unge byboere udgør nemlig hele ca. 70% af de unge internetbrugere,²⁰ og de synes mere at leve livet på nettet end i virkeligheden. Der er her, de shopper, hører musik, snakker med vennerne og blander sig i samfundsdebatten.

En undersøgelse af kinesernes brug af internet viser, at unge i alderen 14-27 år bruger meget mere tid i den virtuelle verden end unge fra andre lande. De bruger gennemsnitlig 14,8 timer på at spille computerspil, mod 3,4 timer i resten af verden; 5,1 timer på at shoppe på nettet mod 1 time i resten af verden; og 5,3 timer i en virtuel

20 CNNIC: "Statistical Report on Internet Development in China", January, 2011, 2. 28-29, <http://www1.cnnic.cn/uploadfiles/pdf/2010/8/24/93145.pdf>.

Fra weibo.com – det kinesiske Twitter.

verden, som fx Second Life, mod 0,4 timer i resten af verden. Endvidere bruger de unge mellem 18 og 27 år, som er i arbejde, gennemsnitlig 34 timer om ugen på kommunikation via e-mail, chat, blogs, sociale netværk, m.m. Her bruger man i resten af verden kun 11 timer.²¹

De sociale medier i Kina vokser, og det samme gør kinesiske alternativer til fx Facebook og YouTube, fx QQ og Youku. Særligt populært er det kinesiske Twitter – Weibo – som allerede har langt flere brugere end Twitter.

Denne alternative form for blogging, såkaldt mikroblogging, er blevet et vigtigt medie – som er svært for regeringen at censurere – og det sikrer, at kinesere hurtigt og på tværs af store afstande kan kommunikere med hinanden.

21 Undersøgelse af 5.595 ansatte og studerende mellem 14-27 år, i 13 lande (Australien, Belgien, Brasilien, Canada, England, Frankrig, Holland, Indien, Italien, Japan, Kina, Tyskland og USA). ”Jumping the boundaries of corporate IT – Accenture global research on Millennials’ use of technology” (Accenture, 2010).

I juli 2011 skete der fx en tragisk togulykke i Kina. Sikkerheden havde ikke været i orden, og håndteringen af de døde eller tilskadekomnes erstatningssager var kritisabel. Regeringen prøvede at lægge en dæmper på sagen, men på grund af 26 millioner kritiske kommentarer på Weibo blev den nødt til at søge at håndtere ulykken og de tilskadekomnes situation ordentligt.²²

De unge bliver altså eksponeret for store mængder af information fra både Kina og udlandet. Trods en streng kontrol af informationsstrømme giver internettet dem en vis frihed til selv at tage stilling til ting i stedet for at få meninger dikteret fra staten eller deres familie. Her kan de dele information, de kan udtrykke sig, og de kan blive påvirket af – og selv påvirke – andre. Internettet er hermed – i et Kina, der stadig præges af intens kontrol med unge fra både stat og familie – medvirkende til at muliggøre og understøtte fremvæksten af en moderne refleksivitet hos unge kinesere.

22 Se fx: <http://www.nytimes.com/2011/07/29/world/asia/29china.html?pagewanted=all>.

